UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Nautæ, caupo. stabu. vt recepta rest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

facti. ¶ Item quero, dicitur hic, de aliis rebus poteſt agi, q̄ro coram quo, vtrum coram arbitro, an corã iudice ordinario? Reſpondet glo. quod coram iudice. Hoc eſt verum, q2 arbiter functus eſt officio ſuo: pronunciauit eni3 de omnibus generaliter: ſed ſi ſpecialiter de quibuſdam pronuntiaſſet, poſſet etiam arbiter adiri, ſecundum diſtinctionem quam dixi, per l. quid tamen. in principio. ſ. eodem.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ De rebus. Iſtum tex. ad vnum notandum ponderauit Bal. in l. ſi. §. j. C. communia de lega. vide Bar. in l. ⁊ an eadem. de exce. rei iudi. vide Bar. ⁊ docto. l. licet. C. de iudi.

b POMA. ¶ Item opponit. Uide in materia Felyn. c. penul. de exceptio.

c ALEX. ¶ Malitioſe omittere. Q̃n dicat malitioſe omiſſum aliqd in petitiõe. Et adde ad hãc l. Baldũ in l. edita. in verſi. nunc veniamus ad cumulationẽ neceſſariã. Et iſtũ tex. ꝑ ſingulari alle. Ang. no. in l. ſcire debemus. in pñ. ⁊ ibi Lud. de verb. obliga.

LEX XLIX.

a **INter Statillianum.** a In his, que habẽt cauſam ſucceſſiuam, non ſufficit ab initio factum, niſi perſeuerãtia ſubſequatur. hoc dicit. ¶ Quero, que eſt ratio dubitationis in hac l. gloſſ. refert quod dicunt quidã, quia fines ⁊ termini conſueuerunt poni per iudicem, nõ per arbitrum. Iſtud eſt truffatorium, cum non experiatur iure actionis, poteſt de hoc compromitti, ⁊ fieri per arbitrum. Alii dicunt quod arbiter non prohibuit terminos tolli. vnde tollẽdo nõ videtur incidere in penam. Iſta poteſt eſſe bona, vt ĩ. dicã. Alii dicunt, quod ideo eſt, quia talis ſententia non continet aliquid dari, vel fieri, vel equipollens. Tu dic rationẽ dubitationis eſſe, q2 hic fuit data ſententia ⁊ mandata executioni. Unde videtur, qd non teneatur amplius, vt no. in l. pomponius. §. ſed ⁊ ſi ts. ſ. de procu. Sed q2 ſententia continet hic aliquid, quod habet cauſam ſucceſſiuã, per illam executionẽ factam ponendo terminos quis nõ liberaret a patientia in futurũ. facit quod no. C. de vſufru. l. corruptionem. Et iſtud facit ad queſtionem quam pono in l. ſi fideiuſſor. ĩ. de le. j. ⁊ tetigi in l. heres teſtamento. ĩ. de actionibus emp.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Inter Statillianum. Uide concor. per Bar. conſil. lx. volum. j. ⁊ aliquid conſi. iiij. volumi. ij.

LEX LI.

a **DE rebus.** Compromiſſum factum ſimpliciter, nõ porrigit ad lites futuras, a h. d. Et ideo ad hoc vt compromiſſum ſit plenum, debet exprimi vt porrigat ad lites futuras. Facit quod b habuiſtis in l. omnium. ſ. de proc. ⁊ l. qui habet. in fin. ⁊ l. ſeq. ĩ. de tutelis. ¶ Sed quero quid ſi eſt dictum b de litibus que fiunt, ⁊ eſſe poſſunt inter dictas partes? Dubium facit pro vna parte, q2 porrigitur ad futura, q2 verbum, poſſunt eſſe, eſt extenſiuum, ⁊ tunc eſt futuri temporis. l. ſi ita. ĩ. de le. ij. ⁊ l. in tempus. ĩ. de here. inſti. ⁊ l. inter illã. ĩ. de verb. ſigni. In cõtrariũ facit q2 hoc quod dico, poſſunt, videtur intelligendum ex cauſa de preſenti, ⁊ rebus ſic ſe habentibus. l. qd ſeruus. ĩ. de condi. ob cau.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Ad lites futuras. Dum dicitur hic, quod compromiſſum factũ ſimpliciter, nõ trahit ad futuras lites, qd in delegatione ſuper cauſa? vide cano. ad hoc in c. j. de reſcriptis.

b ALEX. ¶ Si eſt dictum. Quãdo in cõpromiſſo dicitur de litibus q̃ ſunt, ⁊ eſſe poſſunt inter dictas partes, an comprehendãt lites futuras? adde quod dixi ſecundum Bal. in l. qui Rome. §. duo fratres. in vj. queſtione. de verb. oblig. ¶ Adde Bal. conſi. iiij. j. lib. Angel. conſi. lxvj.

LEX LII.

SI compromiſſum. Si cõpromiſſum tranſeat in pupillum, vel furioſum, preſentia tutoris vel curatoris requiritur. hoc dicit.

LEX LIIII.

SEd ⁊ interpellatur.

a **§. Arbiter** a Interlocutoria de citãdo poteſt ꝑferri parte abſente. h. d.

ADDITIO.

a ¶ Arbiter. Uide Butr. conſi. clix.

a **§. Si ab altera.** a Si compromiſſum ab vna parte non eſt tranſitorium ad heredes, non tranſibit ad alia.

ADDITIO.

a ¶ ALEX. ¶ Si ab altera. Per iſtũ tex. decidit Bal. q. quã ſcrpſi in l. Pomponius, ſi de meis. in prin. ſ. eodem.

LEX LV.

a **ARbiter.** a Si arbiter iubet vltra quã poſſit, impune ſibi non paretur. h. d.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Arbiter. Uide Ro. conſi. cxv.

LEX LVI.

a **SI de re ſua.** In re ſua nemo poteſt eẽ arbiter. a hoc dicit. Quod no. ⁊ maxime rõnẽ ſuã. Gl. format quedam contraria, ⁊ ſoluit optime, ⁊ format vnam queſtionem de qua per gl. ⁊ per Cy. in l. ſi cum ea. C. de do. promiſſ. ⁊ gl. in capitulo, ſane. extra de renũciatio. ⁊ per Innocent. in capi. veniẽs. eo. tit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Eſſe arbiter. Et qd quis in re ſua nõ poſſit arbitrari, put dt gl. hic, eſt alia glo. in l. prima. C. ne qs in ſua cã. ⁊ per Ant. in capitu. cum veniſſent. de iudic. Et de hoc gloſſ. hic, per Cyn. ⁊ Imol. in l. prima. de legatis ſecundo. ⁊ facit iſte tex. cum hic no. in gl. ad queſtio. no. de qua per Bal in capitu. primo. de feu. dato in vicem legis com. vbi queſiuit poſt Iacob. de Aren. in ſua ſumma, vtrum quis poſſit ſe compromittere in aduerſarium? vbi vide eum omnino. Et faciunt an quis poſſit ſe committere gratie ⁊ miſericordie alterius? de quo per Ange. poſt gl. in l. ſi ſic. in princ. de lega. j. not. Inno. in capitu. ſane. de renũciatio. Abb. in ca. veniens. ⁊ iſtis adde Bar. in l. j. §. vſque adeo. ĩ. de iniur. ¶ Adde an epiſcopus poſſit eſſe arbiter in cauſa eccleſie ſue? Oldr. conſil. lvj.

LEX LVII.

a **SI quis iuſſus** a Qui non ſoluit in termino, incidit in penam, licet admittatur more purgatio. h. d.

ADDITIO.

a ¶ Si quis iuſſus. Uide Ro. conſ. lxxxviij. ⁊ cõſ. cẽteſimooctauo. ⁊ conſi. clv.

Nautę, caupo. ſtabula. vt recepta reſtituant. Rub. ix.

a ¶ Gloſſa continuat, a ⁊ querit rõnẽ differẽtie inter hũc tit. ⁊ ti. furti aduerſus nautas, ⁊c. ⁊ ponit cauſas aliquas differẽtie, q̃ nõ ꝓbant lege. Roffre. dt, ꝙ nulla eſt differentia, niſi vna, qd hic titulus loqt de actione, que orit ex contractu vel quaſi, vel ex delicto, vel quaſi. Ille ſolum ex delicto. Item hic in genere de delicto, vel quaſi, ibi ſpecialiter de delicto furti.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Gl. cõtinuat. Adde qd no. Bar. i l. cũ ſi exhibuiſſent. §. j. de publica. ⁊ ibi no.

LEX PRIMA.

a **AIt pretor.** Primo ponit verba edicti. Et ex hoc text. dicunt quidam iſtam actionem eſſe arbitrariam, dum dicit, niſi reſtituant. contrarium gl. dt, ⁊ bñ. Rõ, q2 ꝯ eũ, q nõ reſtituit, dat actio ad id tantum, ꝙ non reſtituit, vnde arbitriũ iudicis non verſat. Sunt etiam ⁊ alie rationes, quas vide in gl.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Uerba edicti. Utrũ iſtud edictũ habeat locũ in ſemel accipiẽte. vide Bar. in l. mariti. §. j. ĩ. de adult. Et de materia huius ti. vide Spe. in ti. de fur. Et nota qd hoſpes ꝓ ſcoto pt tenere fardellũ, quaſi tacite hypothecatũ, ſ3 Bal. in l. certi. C. loca. ⁊c.

1 ☞ Hoſpitari quis cogitur, poſtquam incepit.

§ Maxima. Primo commendat edictum. ¶ Notatur 1 quod quis non cogitur aliquẽ hoſpitari, qd eſt verũ ab initio. S3 poſtꝙ incepit hoſpitari, tenet recipere hoſpites. l. j. ĩ. furti aduer. nau.

§. Qui ſunt igitur Hic incipit exponere verba edicti.

1 ☞ Genitiuus verificatur ratione poſſeſſionis.

1 **§. Item Pomponius.** No. 1 quod genitiuus verificat ratione poſſeſſionis. vt no. in l. ij. ĩ. de religio. De hoc dixi plene in rubri. ĩ. de no. oper. nuncia.

LEX TERTIA.

1 ☞ Caupo, q adhibuit diligentiam, quam quiſque paterfam. adhibuiſſet, non tenetur poſtea de eo quod contingit.

ET ita de facto. §. Ait enim
pretor. No. gl. que incip. ſcz, leui. in fi. dũ dicit, inter le
uiſſimã culpam, caſum fortuitũ, ⁊c. Nõ intelligas qḋ
ſit idem, ſed hoc vult dicere, ceſſante leuiſſima culpa, ceſſat qcqd
1 cõtingit leuiſſima culpa. Itẽ ex hoc no. † quod qñ caupo adhi-
buit diligẽtiã, quã adhibere debuit quilibet paterfamil. ⁊ ſic ceſ
a ſat leuis culpa, de eo qḋ cõtingit poſtea nõ tenet, ᵃ vt hic. qḋ not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Nõ tenet. Vide Bar. in l. dominus horreorũ. ȷ̃. loc. ⁊
in l. j. ȷ̃. furti aduerſ. naut. vbi ponit quod caupo tenet de leuiſſi
ma culpa, quod limita vt per Bald. in l. certi. C. locat.

1 ☞ Iudicis officium excludens actionem, aliud eſt, ⁊ aliud exce
ptio. Statutum prohibens opponi exceptionem cõtra inſtru
mentum non prohibet officium iudicis.
2 Actio vna quando tollatur per aliam, in qua plus eſt.

§. Nouiſſime. Quãdo competunt alicui plures a
ctiones, quarum vna eſt de iure com
muni, alia de iure ſpeciali, vna tollitur per aliam, quatenus in ea
1 plus eſt. h. d. quod no. ¶ Item no. † qḋ aliud eſt officiũ iudicis
excludens actiões, aliud eſt exceptio, ſicut aliud eſt actio, aliud
eſt officium iudicis. Et ſic facit quod ſtatutũ qḋ prohibet oppo
ni exceptionem cõtra inſtrumentum, non impediat officium iu-
2 dicis. De quo dixi in l. plane. ȷ̃. de pet. here. ¶ Oppon. † quod
vna nõ tollat per aliã, in eo qḋ plus eſt. ȷ̃. pro ſoc. l. rei cõmunis.
Sol. Dicit gl. hoc ideo, qꝛ vna actio erat ordinaria de iure com
muni, alia extraordinaria de iure ſpeciali contra ius commune.
Cõtra hoc opp. ⁊ videtur, qḋ vtraqꝫ eſt ſecundum ius commu-
ne, vt § ex hoc edicto. š. ea. l. Nam de iure communi ciuilis dabi
tur actio in nautam, cauponem, ſtabulariũ. š. eo. l. j. Sol. Dyn. ȷ̃.
de publica. l. prima §. dixerit aliquis. in additiõe mag. videtur
intelligere de actiõe que datur contra iſtas perſonas ex facto
aliorum, non ex proprio, quaſi tunc non haberet locum iſte §.
Vel potes dicere, quod etiam quãdo datur ex proprio facto cõ
tra ius cõmune datur eo quia in eo deuenit leuiſſima culpa, vt
ȷ̃. ea. l. §. ex hoc edicto. Et hoc videtur velle gl. ſuper verbo, fur-
3 ti, dum dicit, Siue ipſe ſiue alius ſurripuit. Vltimo gl. † diſtin
guit qualiter actio ordinaria concurrat cum extraordinaria, ⁊
plenius per Dy. in l. in prouinciali. ȷ̃. de ope. no. nun.

LEX IIII.

1 ☞ Gabella non ſoluitur de veſtib. quas quis portat in dorſo.

SEd ⁊ ipſi naute. §. Iulia-
a nus. ᵃ No. † qḋ de veſtimentis q̃ quis portat in dor-
1 ſo, non ſoluitur gabella. Item nec de eo quod porta
tur cauſa quotidiani vſus, quod not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Iulianus. Adde no. in l. ſi §. diuus. de publicanis.

LEX VI.

LIcet gratis. §. In factũ.
Iuriſcõſultus hucuſqꝫ locutus eſt principaliter de
actione in factum, que datur ex quaſi cõtractu de re-
cepto, hic loquitur de actione in factum, que datur ex quaſi de-
licto, de quo loquitur tit. ȷ̃. fur. aduer. nau.

§. Poſſumus. ¶ Op. quod diuerſe ſunt perſone
ergo abſolutoria lata p vna, nõ pa
rit exceptionẽ rei iudicate pro alia. l. cum q̃rit. de excep. rei iu.
Sol. Videtur eadem perſona ex quo vnus hꝫ regreſſum ꝯ alte
rum. Vidiſtis in l. aduerſus. š. tit. j.

LEX VII.

1 ☞ Poteſtas non tenetur de delicto familie, niſi in officio deli
querit.

DEbet. Nota, quod exercitor non tenetur ex fa
cto nautarum, niſi cũ delinquunt in na
1 ui. ¶ Eodem † modo Poteſtas nõ dꝫ teneri ᵃ de fa
cto familie, niſi deliquiſſent in officio. l. cum ſi exhi-
buiſſent. §. j. ȷ̃. de pub niſi per ſtatutum aliud inducatur. h. d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Dꝫ teneri. No. qḋ poteſtas nõ tenet ꝑ familia in ſyn
dicatu, niſi ꝑ geſtis in officio. Adde l. j. ⁊ ibi Ang. C. vbi de ra-
tioci. ⁊ ꝑ hãc l. idẽ ꝯt ẽt Bal. hic, poteſtas ñ tenet, ſi familia ſua
dederit damnũ extra territorium, ⁊ de omnibꝰ de qbꝰ tenet, vi
de plene Bal. in l. nulli. C. quor. app. ⁊ l. ii. C. vbi ꝺ ratiociniis tã
public. quam priua. agi oport. ⁊ in l. pretor. de eden.

1 ☞ Caupo, qui dedit claues camere, non liberatur a cuſtodia.

a b §. Itẽ ſi predixerit. ᵃ Proteſtatio ᵇ cuiꝰ ad-
uerſarius conſenſit, li-
berat preſtatẽ h. d. ¶ Sꝫ q̃ro qḋ ſi dixerit poſtea? Vr qḋ non
ſufficit. l. ſi fideiuſſor. ȷ̃. de fideiuſ. qḋ intellige vt ſtatim dicam.
¶ Scḋo q̃ro, dꝛ hic, conſenſerint. Quid ſi nõ conſenſerũt? Di
cit glo. idem. Vnde ſubaudi, maxime. Petr. dicit contrariũ, ſi
nõ conſenſerunt, quia iam caupo erat ad hoc obligatus. Ita di
cit ipſe. C. de pac. l. pacta nouiſſima. Potes ſuſtinere gl. ⁊ Pe.
diſtinguendo ſic, Aut proteſtatio fuit facta poſtquam eos rece
perat in hoſpitio, et tunc non ſufficit, niſi illi conſenſerint, vt in
prin. precedentis glo. Aut proteſtatio fuit facta antequam eos
recepiſſet in hoſpitio, ⁊ tunc ſiue cõſentiant, ſiue non, ſtatur pro
1 teſtationi, ⁊ imputetur eis quare ſteterunt. ¶ Item † quero qḋ
c in caupone, qui dedit claues camere, vel armariĳ, an liberetur ᶜ
a cuſtodia? Glo. quod non. vide eam ⁊ no.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Itẽ ſi predixerit? vide Bar. l. nõ ſolũ. §. morte. verſi.
ſꝫ quero an etiã. ⁊ ibi Alex. de oper. no. nũ. Fely. in c. iij. de cõſt.
b ALEX. ¶ Proteſtatio. No. an hoſpes proteſtans ſe nolle tene
ri de inuectis excuſet? Aliq dicunt quod Bar. fuit ſibi cõtrarꝰ
in §. morte. Sed quid etiam ſi fiat proteſtatio antequam recie
cipiat? facit l. j. in prin. ȷ̃. fur. aduer. nau. cau. ⁊ quod ibi Bar. vbi
tenetur quis de neceſſitate cuſtodire, ergo proteſtatio non rele
uat. l. alimenta. ⁊ quod ibi no. C. de nego. geſt. Et ita eſt de mẽte
Bar. in d. §. morte. ⁊ ita videntur doct. communiter tenere in l.
pacta nouiſſima. C. de pac. in c. cum inter. de conſti. licet Rom. in
d. § morte. ſequatur Bart. ibi.
c ALEX. ¶ An liberetur. Sed ſi, caupo dedit claues camere, an
teneat, adde Bal. in rub. C. depoſi. ⁊ in l. ex diui. ⁊ ibi Cy. C. loca.

Liber Quintus.

De iudiciis. Rubrica i.

¶ Gloſ. querit quare dixit de iudiciĳs, ⁊ non de iudicio. Dic vt
in ea. ⁊ continua vt in glo.

LEX PRIMA.

1 ☞ Clericꝰ an poſſit prorogare iuriſdictionẽ alterꝰ iudicis.
2 Vaſallus non poteſt prorogare iuriſdictionem alterius iudi
cis inuito domino.
3 Iuriſdictio ſui iudicis poteſt prorogari tanquam in arbitrum.
4 Prorogaſſe quem iuriſdictionem iudicis, vt in iudicem, vel in
arbitrum, quomodo intelligatur.
5 Arbitri vel arbitratoris more, an quis proceſſerit, ex modo pro
cedendi cognoſcitur.
6 Iuriſdictio iudicis delegati quando poſſit prorogari de perſo
na, ad alias perſonas.
7 Iudices chartularĳ nullam habent iuriſdictionem, niſi inter co
gnoſcentes.
8 Doctores ⁊ preſidentes alicui collegio, licet habeãt iuriſdictio
nem, tamen non habent certum locum maiorum.
9 Iuriſdictio prorogatur in criminalibus in eum, qui alias habet
iuriſdictionem de illis cauſis.
10 Priuatus non poteſt prorogare iuriſdictionem delegati etiam
principis.
11 Iuriſdictio delegati principis poteſt prorogari de re ad rem,
de tempore ad tempus.
12 Iuriſdictio prorogatur etiam tacito conſenſu.

a SI ſe ſubiciãt. ᵃ Eius
q habet
iuriſdictionem, ⁊ tribunal, vel iuriſ
dictionem tantum, poteſt iuriſdictio
prorogari. hoc dicit. Oppo. de l. ſi cõ
uenerit. š. de iuriſ. om. iu. So. ibi fuit
factum pactum extra iudiciũ, hic fuit
facta prorogatio litigando. Secundo
oppo C. de epiſ. ⁊ cler. authen. ſtatui
mus. ⁊ extra de for. comp. cap. ſignifi
caſti. Sol. hec l. loqtur ſm iura anti
qua ſm q̃ indiſtincte poterat fieri prorogatio iuriſdictiõis. hoc ve
1 ro † hodie eſt limitatũ in clericisᵇ, vt nõ poſſint prorogare iuriſdi
b ctionẽ alterius iudicis. ita tenet gl. Ego autẽ conſueui [illegible]
c doqꝫ aliter dicere. Nã ſi poneremus vnũ iudicem, cuius eſſet iu
riſdictio, ⁊ effectus iuriſdictionis, ſicut epiſcopi. Nã, vt videmus
epiſcopus penas quas infert, ſibi hꝫ, ⁊ habet iuriſdictiones per
d petuas, ⁊ clerici ſuas eccleſias habẽt ab epiſcopisᵈ. Si † ſic eſſet
2 in vno comite qui haberet iuriſdictionẽ in ſuos vaſallos, ⁊ ſic
e vaſalli haberẽt feudumᵉ ab eo, tunc inuito domino illi non poſ
ſunt prorogare iuriſdictionẽ alterius. De hoc habemus multos
text.